

Regelverk for kåring av gammalnorsk sau (villsau) 2020

Værlam som skal kåres etter reglene for Gammalnorsk sau skal

- Ha rasekode 15 Gammalnorsk sau i Sauekontrollen
- Ha registrert far og mor i Sauekontrollen, begge med rasekode 15
- Være rasereint (minst 7/8 Gammalnorsk sau).

Kåring av gammalnorsk sau følger NSGs generelle kåringsregler. Spesifisering i forhold til de generelle reglene er angitt nedenfor.

- Far til lammet bør være kåra av NSG.
Er far ukåra kan værlammet likevel kåres på ordinært vis.
- Rasetypiske værer har horn.
- Antall speneanlegg skal telles og føres på kårings skjemaet.
Værlam med mer enn 2 speneanlegg skal vrakes.
- Spælen måles og føres på kårings skjemaet.
Den må ikke være lenger enn 18 cm for å kåre ordinært, 20 cm for å kåre på dispensasjon.
- Ullfellen vurderes ikke ut fra klassifiseringen i Norsk ullstandard, men ut fra dyrevelferd for dyret (isolasjon mot vær og vind som uteganger) og som fell i skinnmarkedet.
- Lengden på dekkulla på krysset måles og føres på kårings skjemaet.
Det er ikke noe minimumskrav til ull-lengden.
- Lammet skal ha registrert høstvekt. Se rasebeskrivelsen om ønsket vekt (ikke for stor).
Det beregnes ikke korrigeret høstvekt og heller ikke avvik fra buskapsmiddelet.
- Rasen får ikke beregnet O-indeks.

Egenskaper som inngår i vurderingen ved kåring av Gammalnorsk sau

Egenskap	Skala	Ordinær kåring Krav	Dispensasjon Krav	Sum kåringssp.
Bruksegenskaper	5 – 10 poeng	Minst 6	Minst 6	Ja
Beinstilling	5 – 10 poeng	Minst 6	Minst 6	Ja
Ullkvalitet	5 – 10 poeng	Minst 6	Minst 6	Ja
Rasepreg	5 – 10 poeng	Minst 6	Minst 6	Ja
Sum kåringspoeng		Minst 32	Minst 28	

Dommerveiledning

Om rasen

Rasen har unike eigenskapar i form av at sauene er tilpassa det landskapet dei historisk har levd i, og ei driftsform der dei i stor grad har greidd seg sjølve. Enkle lammingar, sterkt flokkinstinkt, motstandskraft mot sjukdom, evna til å byggje opp feittreservar, dobbel ullfell, at dei feller ulla, godt morsinstinkt og nøysemd er svært viktige trekk for rasen. Rasen gjev relativt små slakt samanlikna med mange nyare sauseraser, men gjev kjøt av høg kvalitet og med ein unik smak. Det viktigaste for rasen er at *dyra skal vere funksjonelle*, det betyr at eigenskapane deira skal sikre god dyrevelferd under utedrift, i kystlynghei som dei historisk er knytte til.

Gammalnorsk sau er ein rase med stort genetisk mangfald. Dette skal takast vare på.

Bruksegenskaper

Legg størst vekt på følgende punkter:

- Hellande og romsleg kryss med god kryssform
- God overlinje og underlinje
- Rund og godt kjøtsett kropp

Beinstilling

Legg størst vekt på følgende punkter:

- Smekre og spenstige bein
- Bein ullfrie med markert avgrensing mot ullfellen
- Rettstilte og sterke kodeledd

Ullkvalitet

Legg størst vekt på følgende punkter:

- Godt dekkande ullfell utan midtskill eller andre åpninger mot huda
- God spenst i botnulla, botnull dominerande i mengde
- Lett identifiserbare hårtyper – botnull, dekkull, manke/ragg og «dyrehår»

Rasepreg

Legg størst vekt på følgende punkter:

- Vaken og høgreist framtoning
- Kort, glatthåra og tilspissa hale
- Kraftige, symmetriske horn med markert avtakande vekstsoner etter 2-3 år

Raseskildring

Eigenskap	Skildring
1. Horn hanndyr	Vêrar skal ha store, krølla horn. Desse må ha ei slik utforming at dei ikkje veks inn i nakke eller kjake. Mellom hornfesta i skallen skal det helst vere eit mellomrom i fingerbreidde. Vêrar utan horn er ikkje rasetypiske.
2. Horn hodyr	Det er rasetypisk med både horna og kolla hodyr. For hodyr med horn, bør dei vere velforma, symmetriske og med solide feste, og utan fare for å vekse inn i skallen.
3. Ulltype Krav til lengde etc.	Ullfellen skal vere tolags med fin botnull (tel) og grovare dekkull (tog) og innslag av grove hår, der dekkulla er regnfrakk, botnulla gjev isolasjon og grove hår gjev struktur. Det er vanlegvis mykje meir botnull enn dekkull. Innslag og lengde av dekkull og grove hår varierer mykje, både i fellen på einskiddyr og individuelt mellom dyra. Det betyr at det innan gamalnorsk sau kan vere både langhåra og korthåra variantar. Ullfellen er skarpt avgrensa utan "småull" nedover beina. Ullfellen må vere tett og god utan midtskill på ryggen. Vêrane skal ha fyldig manke og ragg med god avgrensing mot resten av fellen. Ein del hodyr har også tydeleg manke. Ull i panna er ikkje rekna som rasetypisk
4. Fargar	Alle fargar og kombinasjonar av fargar er tillate. Det er ynskjeleg å ta vare på alle fargevariantane.

5. Vekt voksne hanndyr	45-65 kg (haustvekt) Vêrlam til kåring som er fødd til normal tid bør ikkje vere over 40 kilo levande.
6. Vekt voksne hodyr	30-50 kg (haustvekt)
7. Hale	Er kort, rett (13-17 cm), ikkje ulldekt, berre dekkhår (tørr).
8. Hovud	Smekkert hovud med små, skrått oppståande øyrer.
9. Hals	Forholdsvis opprett hals.
10. Kropp	Rund og godt kjøtsett.
11. Kryss	Krysset skal være hellande.
12. Føter	Beina skal være lange, smekre, ullfrie og rettstilte utan svake kodeledd. Klauvene skal være faste og kan ha alle fargar.